

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z odwołania A.K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 czerwca 2015 r.,

zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 15 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa 2529/13,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie postanowieniem z dnia 15 grudnia 2014 r. w punkcie 1. odrzucił zażalenie ubezpieczonego A.K. na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 20 października 2014 r., a w punkcie 2. odrzucił wniosek tegoż ubezpieczonego o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 10 lipca 2014 r.

W pisemnych motywach postanowienia z dnia 15 grudnia 2014 r. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że postanowieniem z dnia 20 października 2014 r. oddalił wniosek A.K. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 10 lipca 2014 r., którym oddalona została jego apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 6 listopada 2013 r.,

oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. odmawiającej przyznania emerytury. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 października 2014 r. Sąd Apelacyjny, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, wyraził pogląd, że instytucja przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej ma charakter szczególny. Pozwala bowiem na usunięcie niekorzystnych dla strony skutków procesowych uchybienia terminom ustawowym lub sądowym w wypadkach, kiedy nastąpiło to bez winy strony. Skoro zaś ubezpieczony w żaden sposób nie uprawdopodobnił, iż niezachowanie przez niego terminu do wystąpienia z wnioskiem o sporządzenie uzasadnienia wyroku było spowodowane zdarzeniem nadzwyczajnym, a opóźnienie zaistniałe w sprawie wynikało wyłącznie z braku należytej staranności w dbałości o własne interesy, to Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku. Oddalając wniosek o przywrócenie terminu, Sąd Apelacyjny nie orzekł jednakże o odrzuceniu wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku.

W zażaleniu na powyższe postanowienie A.K. wniósł natomiast o jego uchylenie i o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 10 lipca 2014 r., podnosząc, że występował w sprawie bez adwokata i błędnie zrozumiał treść pouczenia o przysługujących mu dalszych prawach.

Odnosząc się do tego zażalenia, Sąd Apelacyjny podkreślił, że postanowienie Sądu drugiej instancji oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie. W związku z tym, zgodnie z treścią art. 394¹ § 2 k.p.c. nie przysługuje na nie zażalenie do Sądu Najwyższego i dlatego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1. postanowienia.

Jednocześnie mając na uwadze to, że wniosek o przywrócenie terminu został oddalony, Sąd Apelacyjny w punkcie 2. odrzucił wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku na podstawie art. 328 § 1 zdanie drugie k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., wyjaśniając, że dopiero od orzeczenia zawartego w tym punkcie jako kończącego postępowanie w sprawie ubezpieczony będzie mógł złożyć zażalenie do Sądu Najwyższego.

Ubezpieczony A.K. wniósł do Sądu Najwyższego zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 15 grudnia 2014 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść postanowienia, to jest: a) art. 466 k.p.c. w związku z art. 327 k.p.c., art. 5 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c. przez jego błędną wykładnię sprowadzającą się do wyrażenia błędnego poglądu prawnego, że ubezpieczony nie złożył wniosku o uzasadnienie wyroku, podczas gdy jednoznacznie w czasie - po ustnym uzasadnieniu wyroku - wyraził on jednoznaczną wolę złożenia kasacji, tj. wykorzystania swoich środków zaskarżenia do końca, w konsekwencji nie sposób zaskarżonego skontrolować dlatego, że strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw na skutek wadliwego procedowania w zakresie pouczeń i odbierania woli procesowej od ubezpieczonego na rozprawie apelacyjnej i jej protokołowania przez Sąd *meriti*; b) błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść postanowienia, wyrażający się w sprzecznym z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznaniu, że ubezpieczony ponosi winę za rzekome niezłożenie wniosku o uzasadnienie wyroku, podczas gdy jednoznacznie z jego zachowania na rozprawie apelacyjnej wnioskować można było, że składa wniosek o uzasadnienie wyroku jako do protokołu rozprawy i w późniejszym czasie oczekuje na uzasadnienie wyroku, natomiast brak pouczenia wynikającego z treści przepisu art. 466 k.p.c. jako uregulowania szczególnego dla strony występującej bez udziału profesjonalnego pełnomocnika jednoznacznie decyduje o braku winy strony. W konsekwencji zaskarżone postanowienie jest oczywiście wadliwe;

Żalący się, powołując się na tak sformułowane zarzuty, wniósł o uchylenie przez Sąd Apelacyjny w Krakowie skarżonego postanowienia jako oczywiście uzasadnionego, a w razie nieuwzględnienia powyższego wniosku o uchylenie przez Sąd Najwyższy skarżonego postanowienia i przekazanie (sprawy) Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest w oczywisty sposób nieuzasadnione, w związku z czym podlega oddaleniu.

Obejmuje ono całość postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 15 grudnia 2014 r. Należy zatem w pierwszej kolejności podnieść, że jeśli chodzi o punkt 1. tego postanowienia, w którym odrzucono zażalenie (na postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 10 lipca 2014 r.), to jest ono w pełni prawidłowe. W orzecznictwie utrwalony jest bowiem pogląd, że postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, a zatem w świetle art. 394¹ § 2 k.p.c. jest ono niezaskarżalne (por. między innymi uzasadnienie uchwały składu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001 nr 1, poz. 1 i orzecznictwo tam powołane). Tym samym, zażalenie wniesione na takie postanowienie podlega odrzuceniu na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c.

Natomiast co do punktu 2. zaskarżonego postanowienia (odrzucającego wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 10 lipca 2014 r.) należy przede wszystkim podkreślić, że odrzucenie wniosku o doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem jest prawidłowe, jeżeli wniosek ten został złożony po upływie terminu wymienionego w art. 387 § 3 k.p.c. (art. 328 § 1 zdanie drugie k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 387 § 1 i 3 k.p.c.). Skuteczne zakwestionowanie w zażaleniu postanowienia w tym przedmiocie jest natomiast możliwe tylko wówczas, gdy zostanie wykazana zasadność wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej, czyli nietrafność odmowy przywrócenia terminu. To zaś może nastąpić wyłącznie w trybie art. 380 k.p.c., na podstawie którego Sąd Najwyższy (przez odesłanie z art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.), może na wniosek strony, rozpatrując zażalenie na postanowienie odrzucające wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, rozpoznać także - mające wpływ na jego wydanie - postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o takie doręczenie (por. uzasadnienia uchwał składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31

maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001 nr 1, poz. 1 i z dnia 6 października 2000 r., III CZP 31/00, OSNC 2001 nr 2, poz. 22 oraz uzasadnienia postanowień Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 r., I CKN 367/99, OSNC 2000 nr 3, poz. 48; z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CZ 2/11, LEX nr 785889 i z dnia 9 stycznia 2012 r., III UZ 29/11, LEX nr 1130396). Jednakże warunkiem takiej kontroli jest zamieszczenie w zażaleniu stosownego wniosku, o którym mowa w art. 380 k.p.c. Gdy zaś w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik, wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, ponieważ nie ma jakichkolwiek podstaw do przypisywania pismom wnoszonym przez takiego pełnomocnika treści wprost w nich niewyrażonych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 447663; z dnia 28 października 2009 r., II PZ 17/09, LEX nr 559946 oraz z dnia 18 października 2011 r., II UZ 35/11, LEX nr 1312361). W rozpoznawanym zażaleniu nie zamieszczono jednak wniosku, o którym mowa w art. 380 k.p.c. ani nawet nie powołano tego przepisu. Już zatem z tego tylko względu zażalenie w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie drugim sentencji kwestionowanego postanowienia nie może być uwzględnione.

Uzupełniając należy więc tylko stwierdzić, że w ustalonym stanie faktycznym nie wystąpiły okoliczności przemawiające za przywróceniem terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. W myśl art. 168 § 1 k.p.c., jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie zwracano uwagę, że brak winy w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c. podlega ocenie z uwzględnieniem obiektywnego miernika staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności konkretnej sprawy (por. przykładowo postanowienia: z dnia 18 maja 2012 r., IV CZ 165/11, LEX nr 1243080 i z dnia 9 maja 2013 r., II CZ 11/13, LEX nr 1353169). W przedmiotowej sprawie żalący się nie wskazał natomiast żadnych okoliczności usprawiedliwiających niedochowanie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku. Wbrew powołanym przez niego w zażaleniu twierdzeniom, że nagrania rozprawy z dnia 10 lipca 2014 r. wcale też nie wynika, aby żądał doręczenia uzasadnienia, ani nawet, że wspominał choćby o zamiarze złożenia

skargi kasacyjnej. Tak jak przedstawił to Przewodniczący Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Apelacyjnego w notatce urzędowej z dnia 11 lutego 2015 r., ubezpieczony wysłuchał jedynie pouczenia o sposobie i terminie złożenia skargi kasacyjnej, oświadczył, że zrozumiał pouczenie, podziękował i wyszedł. W przedstawionej sytuacji dalsze rozważania dotyczące podnoszonego w zażaleniu naruszenia art. 466 k.p.c. w związku z art. 327 k.p.c. i art. 5 k.p.c., a w szczególności art. 379 pkt 5 k.p.c. należy uznać za bezprzedmiotowe.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.